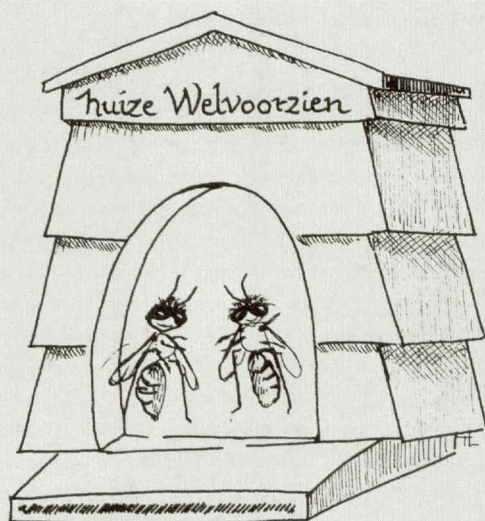

Voedselvoorraad van het bijenvolk

Naar aanleiding van het artikel van Ko Zoet in *Bijen* 4(2): 46-47 (1995) besloot ik 'voedselvoorraad' als onderwerp voor deze maand te nemen. Dat bijen nectar en stuifmeel als voedsel gebruiken is iedereen genoegzaam bekend. Ook dat ze daarvan voorraden aanleggen. Welke rol speelt het hebben van een voorraad honing? Zeker een belangrijke rol. De gedachte dat het voor de bijen niets uitmaakt of er wel of niet een honingkrans boven het broednest zit, zolang er in de natuur nectar gehaald kan worden, is onjuist.

dag als scharnierpunten. Als mens letten we vooral op het mooie weer en daardoor is voor ons het begin van lente en herfst een keerpunt. In het ritme van de natuur is dit fout. Uitgaande van ons eigen gevoel maken we deze zelfde fout gemakkelijk bij het bepalen in welke fase van de jaarcyclus het bijenvolk zich bevindt. Ontwikkelingsfase of stabiliserende fase? Het gedrag vòòr de langste dag is wezenlijk anders dan erna. De ontwakende natuur biedt het bijenvolk overvloedig voedsel. Te beginnen bij de wilg en eindigend met de linde. Na de langste dag gaat de natuur zich voorbereiden op de winter. Als wij niet opletten zien we dat pas als de herfst de bladeren van de bomen begint te kleuren. Bijen beginnen al aan de winter te denken als de langste dag voorbij is. De kortende dagen prikkelen niet meer tot uitbreiding.

166

Betekenis van de honingvoorraad

Niets in het bijenvolk gebeurt zonder dat daar een prikkel toe gegeven wordt. Die prikkel komt altijd vanuit de behoeften van het volk. Het leven van een bijenvolk in de loop van het jaar zou beschreven kunnen worden als een lange reeks van oorzaak en gevolg relaties. Binnenstromende nectar zet aan tot uitbreiding van het broednest. Lege raten is een van de prikkels tot nectar halen. Honingvoorraad stelt de bijen misschien gerust, geeft ruimte voor het laten ontstaan van winterbijen.

Levensritme

Het levensritme van het bijenvolk sluit naadloos aan bij het grote ritme in de natuur: van winter en lente naar zomer en herfst, van ontwaken en groeien naar stabiliseren en rusten met de langste en de kortste

Ontwikkeling en spaarzaamheid

Als je in het voorjaar een bijenkast opent, sta je soms verbaasd over de verhouding tussen honingvoorraad en broednest. Het komt voor dat de imker 16 raten broed vindt en nauwelijks een honingvoorraad. Door het lengen van de dagen krijgt de drang tot ontwikkeling voorrang boven voorraadbeheer. In het najaar vindt de imker zo iets nooit als hij het broednest tenminste niet kunstmatig met zinloos drijfvoeren heeft opgekweekt. De drang tot spaarzaamheid krijgt voorrang boven de volksgrootte. Toch zal het bijenvolk zijn grootte wel in het oog moeten houden. De zomerbijen sterven immers en zullen vervangen moeten worden. Als de voedselvoorraad te klein is, zal de spaarzaamheid het winnen van de noodzaak de stervende zomerbijen snel te vervangen. Het volk 'weet' dat een klein volk met voorraad in de winter meer kans heeft dan een groot volk zonder voorraad. Dat ze een imker hebben die ze in september 15 kilo suiker beschikbaar zal stellen is niet in het ontwikkelingsschema van het bijenvolk opgenomen. Zonder honingvoorraad wordt de overgang van zomervolk naar wintervolk steeds verder vooruitgeschoven met soms noodlottige gevolgen.

Winterbijen

Zomerbijen laten winterbijen ontstaan. Een van de prikkels daarvoor, wordt gevormd door de afnemende daglengte. Een van de prikkels om het niet te gaan doen is het gebrek aan honingvoorraad. Veel imkers

slingeren in juli de zomerhoning en als ze deze voorraad niet snel vervangen door suiker, stellen ze hun bijen voor een onmogelijk op te lossen probleem. Hier wreekt zich het verschil tussen mens en bij in waarneming van de natuur. Voor ons is het nog prachtig weer, heerlijke temperaturen, volop groen en bloem om ons heen. Let wel: nièt volop groei en bloei. Aan groeikracht is na de langste dag minder behoefte, wel aan behoud van wat in het voorjaar gewonnen is. Als de bijen zich in de zomermaanden niet kunnen voorbereiden op de winter doen ze dat alsnog in september, als er ingewinterd wordt. Voor de bijen is het dan schade inhalen. Soms is de natuur genadig met een mooi najaar en lukt het de bijen om het volk in ruime mate te voorzien van gezonde winterbijen. Soms is de natuur genadeloos en geeft het dag na dag kou en regen. In deze situatie zal de imker op een flinke wintersterfte moeten rekenen.

Eigen schuld, dikke bult?

De honingkrans boven het broednest is een van de factoren die een rol spelen in de ontwikkeling naar de winterrust. Veel factoren heeft de imker niet in de hand, maar die van een flinke suikervoorraad wel.

advertentie

Indiening onderzoeksvoorstellen Ambrosiushoeve

Drs. A. de Ruijter, directeur Ambrosiushoeve

De groenteteelt, de fruitteelt en de bijenhouderij betalen structureel mee aan het onderzoek op het Landelijk Proefbedrijf voor Insektenbestuiving en Bijenhouderij 'Ambrosiushoeve'. Jaarlijks wordt door het bestuur van de Ambrosiushoeve een proefplan vastgesteld. Suggesties vanuit de praktijk voor nieuw onderzoek zijn steeds van harte welkom. Ideeën voor nieuw onderzoek moeten wel passen binnen de taakstelling van de Ambrosiushoeve. Dat wil zeggen dat nieuwe projecten praktijkgericht dienen te zijn en dat ze moeten passen binnen de volgende vier thema's:

1. De teelt van honingbijen en andere bestuivende insekten (solitaire bijen en hommels).
2. Ziekten en parasieten van bestuivende insekten.
3. Effecten van gewasbeschermingsmiddelen op bestuivende insekten.
4. Bestuivingsonderzoek.

Om er voor te zorgen dat de beperkte onderzoeks-capaciteit zo goed mogelijk wordt benut en dat de beste ideeën het eerst aan bod komen, is het indienen van onderzoeksvoorstellen als volgt gestructureerd. Suggesties kunt u insturen naar de eigen vaktechnische organisatie (NFO, NTS of imkersorganisatie), of naar de afdelingen fruitteelt of groenteteelt van het Landbouwschap. Na een eerste beoordeling, worden de ideeën die voor de sector belangrijk worden geacht, ingebracht in het bestuur van de Ambrosiushoeve. Vóór 1 augustus dienen de voorstellen binnen te zijn bij het bestuur van de Ambrosiushoeve. De sectoren groenteteelt, fruitteelt en bijenhouderij hebben eigen vertegenwoordigers in het bestuur van de Ambrosiushoeve. In september wordt door het bestuur een eerste concept proefplan opgesteld. Na terugkoppeling met de verschillende organisaties wordt in de novembervergadering van het bestuur van de Ambrosiushoeve dan het definitieve onderzoeksplan voor het komende jaar vastgesteld. Onderzoeksvoorstellen vanuit andere sectoren dan de genoemde, zullen veelal gefinancierd dienen te worden op basis van projectfinanciering door de meest belanghebbende. Ook voor projectmatig gefinancierde projecten geldt dat het onderwerp moet passen binnen de taakstelling van de Ambrosiushoeve.

Dé specialist in bijzondere produkten.

De Rit is dé specialist op het gebied van zuivere onverhitte honing; de beste honingprodukten als koek, mede enz.; bijzondere bijenprodukten als pollen, propolis, koninginengelei en kosmetika; wasprodukten als kaarsen en raatvellen. Ideaal voor verkoop aan huis en op braderieën.

Leveren zonder etiket (bijv. honing, mede en kosmetika) kan ook.

Vraag onze prijslijst: tel 03448-1653

De Rit
NATURPRODUKTEN
Reiseijstraat 4
4011 JP Zoelen